

Het nieuws van de Geers vertrek werd op 5 februari door een Amerikaans verslaggever uit Lissabon naar de Verenigde Staten gescind en nog diezelfde dag door een Amerikaans radiostation omgeroepen. Uiteraard moest nu het kabinet onmiddellijk in het publiek stelling nemen. Gerbrandy haalde Kasteels tekst te voorschijn en deze werd, ietwat bijgewerkt, op 6 februari als 'officiële verklaring' 'namens de Nederlandse regering te Londen' voor Radio Oranje door Pelt als hoofd van de Regeringsvoorlichtingsdienst voorgelezen.¹ Er werd eerst in herinnerd aan het aan de Geer verleend ontslag als minister. 'Dat de koningin hem', aldus de tekst,

'in september j.l. van de ministeriële verantwoordelijkheid ontheffing verleende, is een daad, waarvoor, zoals gij weet, naar goed Nederlands staatsrecht geen verantwoordingsplicht bestaat. De Kroon kan daarvoor uiteraard gronden hebben, die bekend zullen worden wanneer Zij dat nodig mocht oordelen in 's lands belang.'

Meegedeeld werd verder dat de regering de Geer geholpen had, Engeland te verlaten terwille van 'een opdracht die hem naar een der overzeese gebiedsdelen des rijks zou voeren'; het feit dat hij nu 'zonder andere waarschuwing dan een op de valreep verzonden brief aan een der leden van het kabinet' (de brief aan Welter d.d. 3 februari) 'de hem verleende opdracht neergelegd (had) en naar bezet Nederland (was) afgereisd', moest 'de regering . . . zeer tot haar leedwezen bestempelen als een daad van desertie, die een zwarte vlek werpt op een leven, dat zij zo gaarne in waardigheid had zien eindigen.'

'Desertie' – het was een hard woord, maar het drukte precies uit waaraan de Geer zich schuldig gemaakt had, en het was als uiting van felle verontwaardiging de Nederlanders in de vrije wereld welkom. De koningin, die een ogenblik bevreesd was dat de Geer als 'de Nederlandse Quisling' zou optreden², duidde wat hij gedaan had, als 'zijn jongste schanddaad' aan.³ De meeste ministers daarentegen waren niet ingenomen met de scherpe tekst

in druk: voor de eerste weigerde Volksvoorlichting en Kunsten papier aan de uitgever en bij de tweede was de uitgever, die o.m. door mr. G. E. van Walsum erop gewezen was dat de Geers schriften niet bevorderlijk waren voor de goede geest in Nederland, niet langer bereid zijn medewerking te verlenen.

¹ Tekst: *Eng.* dl. II 6, p. 179. ² J. van den Tempel: 'Dagboek', 28 febr. 1941.

³ Aantekening op een telegram uit Indië z.d. (archief kab. der koningin).